

List opatření			
Název opatření:	Zásady čištění odpadních vod a odkanalizování komunálních zdrojů (OH100116)	ID	OHL207008
Vliv:	BSK ₅ , CHSK, NL, P _{celk.} , N-NH ₄ ⁺ , N-NO ₃ ⁻ , N _{celk.} , AOX, makrozoobentos, fytoobentos, fytoplankton, makrofyta, ryby	Typ LO	B
Typ opatření:	Bodové a difuzní zdroje znečištění	DP	OHL

Popis současného stavu
V České republice bydlelo v roce 2013 cca 82,8 % obyvatel v domech připojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu. Celkové množství odpadních vod vypuštěných do kanalizace pro veřejnou potřebu činilo v roce 2013 cca 455 mil. m³ a z tohoto množství bylo cca 443 mil. m³ čištěno v městských čistírnách odpadních vod (tj. 97,4 %). Z toho vyplývá, že cca 12 mil. m³ odpadních vod oteklo z této kanalizace do recipientů bez patřičného čištění. V současné době bydlí ještě více než 1,8 milionů lidí v domech nepřipojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu a určitá část jimi produkováných odpadních vod je vypouštěna buď přímo do vodních toků, nebo do půdních vrstev bez čištění. S tím souvisí i riziko nekontrolovaného znečištění unikajícího z technicky nevyhovujících stávajících žump, které používá část obyvatel nepřipojených na kanalizaci. Většina stávajících kanalizací je jednotná s odlehčením přímo do toků. Znečištění odváděné odlehčovacími stokami není nijak regulováno ani evidováno a stává se v současné době významným problémem. Zároveň vzniká celá řada nových obytných celků v lokalitách, kde není zajištěno centrální odkanalizování. Řešení likvidace odpadních vod je často navrhováno decentralizovanými systémy bez záruky jejich řádné funkce a bez možnosti její kontroly.

Návrh opatření
Při návrhu technologie se vychází ze dvou různých typů zástavby - rozptýlené a soustředěné. U rozptýlené zástavby se likvidace odpadních vod řeší zpravidla individuálně u každého domu, popřípadě společně pro několik domů stojících nedaleko od sebe. U soustředěné zástavby je z hlediska účinnosti čištění odpadních vod nutné upřednostnit centrální systém odkanalizování s odvedením odpadních vod na společnou čistírnu. Ve zdůvodněných a výjimečných případech jako jsou rozptýlené obce je možné k odkanalizování využít více ČOV pro jednotlivé části obce. Při návrhu odkanalizování je vhodné držet se následujících obecných pravidel a doporučení: - preferovat oddílné kanalizační systémy – pouze v odůvodněných případech (např. nová kanalizace navazuje na stávající jednotnou kanalizaci) lze vybudovat jednotnou kanalizaci, - „čisté“ srážkové vody využívat nebo zasakovat v místě vzniku – pouze v případě neodpovídajícího geologického podloží vybudovat retenční nádrže a odtok regulovat, - u ostatních ploch, kde se předpokládá znečištění srážkových vod, vybudovat odpovídající čistící zařízení a následně zneškodňovat společně se systémem „čistých“ srážkových vod, - v případě stávajících jednotných kanalizací vybudovat u ČOV retenční zdrže pro zachycení přívalových dešťů s následným přečerpáváním OV na ČOV, příp. s regulovaným odtokem, - pro splaškové kanalizace preferovat gravitační odvádění odpadních vod. Pro území s nevyhovujícími spádovými nebo geologickými poměry využívat kombinaci gravitační, tlakové a podtlakové kanalizace, - využití tlakových příp. podtlakových kanalizačních systémů musí být řádně zdůvodněné a to nejen z pohledu nízké počáteční investice, ale zejména z pohledu spádových a geologických poměrů a ve vztahu k provozním nákladům těchto kanalizací (energie, opravy a výměny čerpadel a zařízení, 24 hod. služba pro případy poruch atd.), - využití jednotlivých žump a domovních ČOV je u soustředěné zástavby nepřijatelné a i u rozptýlené zástavby jde o dočasné řešení do vybudování odpovídajícího kanalizačního systému s centrální ČOV, - využití domovních ČOV je možné jen pro ojedinělou zástavbu samostatných RD a nikoli jako systémové řešení odkanalizování obcí, - pro menší nové obytné celky (soustředěná výstavba dvou a více RD) je využití jednotlivých domovních ČOV nepřijatelné, je nutné využít napojení na veřejnou kanalizaci, případně do výstavby veřejné kanalizace dočasně řešit jednou ČOV pro obytný celek, - kanalizace pro menší nové obytné celky (soustředěná výstavba dvou a více RD) musí mít svého oprávněného provozovatele, - s ohledem na čistící účinek je septik přijatelný jen jako mechanický stupeň, za nímž musí být zařazen další stupeň

čištění,

- v povodí vodárenských nádrží a nádrží s nežádoucími projevy eutrofizace se realizují na ČOV technická opatření k eliminaci fosforu,
- rekonstrukcí nebo intenzifikací ČOV stejně tak v rámci vydávání nových povolení u stávajících ČOV nesmí dojít k navýšení stávajících koncentračních limitů vypouštěného znečištění (zhoršení stavu),
- nové vodovody a vodovodní přípojky je možné budovat pouze za předpokladu, že je vyřešena likvidace odpadních vod,
- v případě záměru realizace nového obytného celku, který bude navazovat na stávající jednotnou kanalizaci, bude v rámci řízení o umístění stavby doloženo ovlivnění oddělovacích poměrů na odlehčovacích komorách po trase kanalizace k obecní ČOV,
- při rekonstrukcích a výstavbě nových odlehčovacích komor (na starých jednotných kanalizacích) je vždy nutné řešit jednoduché předčištění přepadajících vod.

Tento list opatření bude zároveň sloužit i jako základní podklad pro návrh změny Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací na území příslušného kraje.

Časový harmonogram a předpokládané náklady na realizace opatření

Zásady čištění odpadních vod a odkanalizování komunálních zdrojů lze zavést do praxe okamžitě. Uplatňování zásad je nutné v územním plánování a jejich vymahatelné jsou zejména vodoprávní úřady všech stupňů na základě svých sdělení, vyjádření, opatření a rozhodnutí, mimo jiné zohledňující vyjádření správce povodí a správce toku.

Efekt uplatnění zásad čištění odpadních vod a odkanalizování komunálních zdrojů se na kvalitě vod a stavu vodních útvarů promítne zpravidla v krátkodobém horizontu.

Finanční náklady na uplatňování zásad jsou nulové.